

Børn og unge autisters kamp for anerkendelse

Cirka 50% af de unge, som har en autismediagnose, er på kontanthjælp viser en undersøgelse lavet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd for Danske Handicaporganisationer i juni 2022. Cirka 60% af alle unge med autisme får aldrig en ungdomsuddannelse, viser tal fra Danske Handicaporganisationer fra en undersøgelse i 2019. Men det behøver ikke at være sådan.

Sune Beck, Cand.soc og Ekstern lektor på RUC i Socialpsykologi, Interventionsstudier og Læring, har foretaget en kvalitativ undersøgelse af den ordinære ungdomsuddannelse HF INKLUSION+ på KVUC (Københavns Voksenuddannelsescenter). HF INKLUSION+ er en ordinær 3-årig ungdomsuddannelse for unge med autisme og lignende støttebehov, hvor de modtager professionel pædagogisk mentorstøtte, ekstra støtte til struktur ift. studiet, træner studieteknikker og strategier til at indgå i det sociale m.m. Undersøgelsen blev foretaget i et samarbejde mellem RUC (Roskilde Universitet) og KVUC. Forskningsprojektets kvalitative analyser viser, at der er en tendens til, at denne gruppe af unge lider en række sociale nederlag i deres møde med de ordinære folkeskoler og ungdomsuddannelser. Nederlagene de oplever er mobning, udfordringer med de sociale interaktioner i klasserne og rammerne for læringsmiljøet, som vanskeliggør de unges trivsel og deltagelsesmuligheder.

Derudover har undersøgelsen haft til formål at belyse, hvorledes deres 3-årige forløb på HF INKLUSION+ kan bidrage til at forbedre deres muligheder for samfundsdeltagelse med særligt henblik på uddannelsesområdet. Becks forskning viser, at rammerne på HF INKLUSION+ bærer præg af forudsigelighed samt faste strukturer, hvilket er noget, flere af de interviewede unge i undersøgelsen udtrykker et behov for.

Derudover er vigtige faktorer for de unges trivsel at starte i små stamklasser, møde pædagogisk uddannede mentorer gennem uddannelsen, som støtter op om deres trivsel, og at de i klasserne kan få ekstra faglig sparring fra studentermedhjælpere. En anden årsag til at mange af de unge oplever, at deres trivsel forbedres på HF INKLUSION+ er, at medarbejderne har faste møder vedrørende de unges trivsel på uddannelsen, og at de er gode til at samarbejde på tværs af fagligheder. Det skaber nogle rammer, som gør, at de unges problemer kan forebygges. Da uddannelsen har en længde på tre år, kan medarbejderne også skabe professionelle relationer til de unge, hvilket i kombination med de

tidligere nævnte faktorer gør, at disse på dynamisk vis bidrager til, at de unges trivsel øges, og at de dermed gennemfører deres studie.

En nyere undersøgelse omhandlende børn med autismes trivsel og inklusion i den almene folkeskole, som er baseret på kvalitative interviews med forældre til børn med autisme, viser mange af de samme problematikker, som Becks forskning peger på. Undersøgelsen er foretaget af socialvidenskabsstuderende Naja Lüscher, Matilde Vittrup, Freja Weitkamp og Sofia Bahi fra RUC.

De gennemgående problematikker var lærernes mangel på ressourcer i form af tid og viden om autismespektrummet, ift. at tilrettelægge et rumligt læringsmiljø for børn med autisme i den almene folkeskole. Nogle af de udfordringer informanternes børn står overfor på en helt almindelig skoledag, er oplevelser med ikke at passe ind i klassen, samt de fysiske rammer i klassen, som fører til eksklusion fra det sociale og faglige fællesskab. For nogle kan det resultere i langvarig skolevægring, som forværrer deres deltagelsesmuligheder. Dette understreger behovet for at få tilrettelagt læringsmiljøet med fokus på inklusion af børn med autisme og de særlige og individuelle behov, der kan følge med autismediagnosen.

Derudover beretter de interviewede forældre også om mangel på viden og forståelse fra socialarbejdere i kommunen, der for nogle medfører grænseoverskridende oplevelser og en følelse af at blive negligeret i deres behov. F.eks. når de oplever at børnene har skolevægring, behov for udredning, behov for ekstra støtte og henvisninger til specialtilbud, når forælder, kommune og skole skal samarbejde i forbindelse med disse tiltag.

Den nævnte undersøgelse peger på, at samarbejdet mellem skole, kommune og forældre kalder på forbedring, for at børn og deres forældre bliver mødt i deres behov. Særligt de lange ventetider ift. udredning og adgang til støttetilbud, mangel på kompetenceudvikling og uklarhed i ansvarsfordeling, er en central problematik. Der er stor forskel på, hvordan forældrene oplevede mødet med PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), skolen og kommunen alt efter hvilken kommune de tilhørte, hvilket resulterer i en ulighed i deltagelsesmuligheder ift. særligt tilrettelagt støtte og uddannelsesmuligheder. Dette skyldes, at kommunerne har forskellige økonomiske og faglige ressourcer samt prioriteringer.

Begge undersøgelser vidner om behovet for en mere individuel differentieret indsats, som sikrer en bedre tilgang til de enkelte børn og unges behov. Da undersøgelserne viser, at nogle har behov for at være i specialtilbud, hvor andre kan indgå i ordinære folkeskoler og ungdomsuddannelser, så længe de modtager den rette støtte gennem forløbet. Endeligt har andre brug for tilbud såsom HF INKLUSION+, hvor de starter med massiv støtte, som reduceres løbende og hvor de gradvist inkluderes i det ordinære miljø med tiden.

Artiklen er skrevet af

Sune Beck Ekstern lektor i Ekstern lektor i Socialpsykologi, Interventionsstudier og Læring på RUC, Naja Lüscher, Matilde Vittrup, Freja Weitkamp og Sofia Bahi Socialvidenskabsstuderende fra RUC.